

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВНЗ "Університет економіки та права "КРОК"

Юридичний факультет

Кафедра державно-правових дисциплін

Основи медичного права

Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять

(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»)

Обговорено і рекомендовано

на засіданні кафедри

державно-правових дисциплін

протокол №7 від 14 лютого 2024 р.

Київ-2024р.

Основи медичного права: методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»)/ Укл.: О. М. Чернетченко; Київ: ВНЗ "Університет економіки та права "КРОК", 2024. 40 с.

Укладач:

ЧЕРНЕТЧЕНКО ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА-кандидат юридичних наук , доцент кафедри державно-правових дисциплін.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ МЕДИЧНОГО ПРАВА»	7
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «ОСНОВИ МЕДИЧНОГО ПРАВА».....	7
1.2. Структура навчальної дисципліни «ОСНОВИ МЕДИЧНОГО ПРАВА»..	8
1.3. Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «ОСНОВИ МЕДИЧНОГО ПРАВА».....	9
2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	11
Семінарське заняття 1. Юридична регламентація системи охорони здоров'я в Україні.....	11
Семінарське заняття 2. Пацієнт у системі охорони здоров'я.....	16
Семінарське заняття 3. Права та обов'язки медичних працівників. Охорона праці та здоров'я медичних працівників.....	22
Семінарське заняття 4. Правове регулювання репродуктивних технологій...	26
Семінарське заняття 5. Правове регулювання трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини.....	28
Семінарське заняття 6. Правове регулювання інституту лікарської таємниці	30
Семінарське заняття 7. Медико-правова оцінка несприятливих результатів лікування хворих.....	34
3. ДОДАТКИ	35
3.1. Перелік тем для підготовки Індивідуальної роботи студента.....	36
3.2 Орієнтовний перелік питань підготовки до екзамену.....	38

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Основи медичного права» спрямована сформулювати правовий світогляд майбутніх фахівців зі спеціальності «Право». Дисципліна має на меті не лише надати необхідні знання, а й навчити правильно використовувати правові норми при виконанні професійних завдань.

Метою курсу є оволодіння знаннями про сутність правового регулювання суспільних відносин у сфері охорони здоров'я, комплекс прав людини та громадянина, пов'язаних з забезпеченням охорони здоров'я, та особливості їх реалізації у процесі надання медичної допомоги.

Завданням навчальної дисципліни «Основи медичного права» є засвоєння студентами основних прав людини та пацієнта у сфері охорони здоров'я та порядку їх реалізації; ознайомлення з правовими нормами законодавства; набуття навичок консультивання громадян стосовно порядку реалізації їх прав у сфері охорони здоров'я та організації юридичного захисту у випадку порушення таких прав.

Семінарські заняття проводяться з основних тем розглянутих на лекційних заняттях. Самостійна та індивідуальна робота -це форма навчання, що має на меті розширення та дослідження питань винесених на розгляд на лекційних заняттях, а також опрацювання питань, які не були висвітлені на лекційних та семінарських заняттях.

Методи навчання: вербальні методи - лекція, бесіда; наочні методи - відео-презентація; практичні методи - робота в групах, тестові завдання, ситуаційні завдання, самостійна робота.

Перелік загальних компетентностей здобувача:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності здобувача:

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

Результати навчання:

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

РН 12. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ МЕДИЧНОГО ПРАВА»

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «ОСНОВИ МЕДИЧНОГО ПРАВА».

Тема 1. Юридична регламентація системи охорони здоров'я в Україні.

Гене́за розвитку та становлення правового регулювання охорони здоров'я .
Законодавство України з питань охорони здоров'я: сучасний стан та перспективи. Правові засади реформування галузі охорони здоров'я .

Тема 2. Пацієнт у системі охорони здоров'я.

Загальна характеристика прав і обов'язків пацієнтів та гарантії їх здійснення.
Права законних представників за законодавством України. Способи захисту прав пацієнтів в сфері охорони здоров'я.

Тема 3. Права та обов'язки медичних працівників. Охорона праці та здоров'я медичних працівників.

Права та обов'язки медичних працівників за законодавством України.
Захист прав медичних працівників під час виконання професійних обов'язків: практичні рекомендації. Правові питання охорони праці медичних працівників.

Тема 4. Правове регулювання репродуктивних технологій.

Проблеми штучного запліднення і сурогатного материнства. Правове регулювання медичної генетики. Актуальні етико-правові питання клонування.

Тема 5. Правове регулювання трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини.

Загальні принципи правового регулювання трансплантології. Сучасна нормативно-правова база трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини. Основні проблеми і шляхи їх вирішення у сфері донорства.

Тема 6. Правове регулювання інституту лікарської таємниці.

Поняття та медико-правове значення лікарської таємниці. Правове регулювання інституту лікарської таємниці. Правомірність розголошення лікарської таємниці.

Тема 7. Медико-правова оцінка несприятливих результатів лікування хворих.

Визначення, актуальність і основні причини виникнення ятрогеній.

Класифікація ятрогеній, місце ятрогенної патології в структурі несприятливих результатів медичних втручань. Лікарська помилка. Нещасний випадок .

1.2. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 1.1 - Розподіл обсягу годин за темами і формами вивчення

№	Назви тем	Лекцій	Семінар.зан.	Сам. роб.
1	Юридична регламентація системи охорони здоров'я в Україні	2	2	2
2	Пацієнт у системі охорони здоров'я.	2	2	2
3	Права та обов'язки медичних працівників. Охорона праці та здоров'я медичних працівників	2	2	2

4	Правове регулювання репродуктивних технологій	2	2	2
5	Правове регулювання трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини	2	2	2
6	Правове регулювання інституту лікарської таємниці.	2	2	2
7	Медико-правова оцінка несприятливих результатів лікування хворих	2	2	2
	Всього	14	28	28

1.3. Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Основи медичного права»

Поточний контроль проводиться шляхом проведення різних форм оцінювання здобувачів під час семінарських занять, опитувань здобувачів під час захисту індивідуальних робіт, тестування, опитування здобувачів із питань, що виносяться на самостійне опрацювання. Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній тиждень семестру шляхом сумування балів, які студенти отримали протягом семестру та написання підсумкової екзаменаційної роботи.

Пояснення видів робіт та вимоги до їх оцінювання:

1.Робота на семінарському занятті. Усне опитування включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших здобувачів, запитання здобувачів до інших здобувачів, відповідей інших здобувачів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття. Оцінюючи відповідь,

викладач керується такими критеріями як правильність, повнота, чіткість, лаконічність відповіді, логіка і аргументованість викладення думок.

2. Індивідуальна робота здобувача. Метою виконання індивідуальної роботи полягає у поглибленому вивченню медичного права. Виконання індивідуального завдання необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, нормативно-правових актів, практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно. Обсяг роботи повинен становити 12-20 сторінок печатного тексту. Номера тем індивідуальної роботи відповідають порядковому номеру студента в журналі.

3. Екзаменаційна робота. Екзаменаційна робота включає у себе теоретичні питання. До завдань екзаменаційної роботи можуть бути включені питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, а також питання, які передбачені навчальним планом для самостійної роботи. З переліком тем, питання з яких будуть включені до завдань екзаменаційної роботи, здобувачі також ознайомлюються завчасно. Після перевірки екзаменаційної роботи та оголошення її результатів здобувачам надається можливість ознайомитись із власними роботами та завданнями для них і за необхідності, оспорити результати екзаменаційної роботи.

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1. Юридична регламентація системи охорони здоров'я в Україні

Теоретичні питання

1. Генеза розвитку та становлення правового регулювання охорони здоров'я .
2. Законодавство України з питань охорони здоров'я: сучасний стан та перспективи.
3. Правові засади реформування галузі охорони здоров'я .

Теми для доповідей та рефератів:

1. Роль медичного права в регулюванні професійної діяльності медичних працівників.
2. Медичне право в структурі юридичної освіти.
3. Медичне право в структурі медичної освіти.
4. Предмет і методи медичного права.
5. Медичні правовідносини: поняття, види, склад.
6. Медичне право як галузь науки.
7. Роль і значення лікарської етики і деонтології в загальній структурі соціального регулювання медичної діяльності.
8. Система і джерела медичного права.
9. Сучасний стан медичного права.
10. Перспективи розвитку медичного права в Україні.
11. Медичний кодекс як основа реформування охорони здоров'я.

Контрольні питання:

1. Дайте визначення поняття предмету медичного права.
2. Дайте визначення поняття « медична діяльність »
3. Дайте визначення поняття методу медичного права.
4. Охарактеризуйте медичне право як частину правової науки.

Тести:

1. Який нормативно-правовий акт регулював питання медичної діяльності у Київській Русі:
 - a. Медичний Статут.
 - b. Руська Правда.
 - c. Медичні Правила.
 - d. Закон про медицину.

2. Конституційне право людини на охорону здоров'я в Україні встановлено:
 - a. Європейським судом з прав людини.
 - b. Конституцією України.
 - c. Законом України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я».
 - d. Медичними протоколами.

3. Перелік кримінальних правопорушень у сфері охорони здоров'я встановлено:
 - a. Кримінальним процесуальним кодексом України.
 - b. Конституцією України.
 - c. Кримінальним кодексом України.
 - d. Законом України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я».

4. Охорона здоров'я це:
 - a. комплекс методів за допомогою яких забезпечується збереження та відновлення функцій організму.
 - b. методи та заходи за допомогою яких забезпечується благополуччя у сфері життєдіяльності людини.

с. система заходів, спрямованих на збереження та відновлення фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості її життя..

д. встановлені правові норми, що регулюють суспільні відносини у сфері збереження та відновлення фізіологічних і психологічних функцій людини.

5. Одним з основних принципів у сфері охорони здоров'я є:

а. гуманізм.

б. любов до людини.

с. визнання охорони здоров'я пріоритетним напрямом діяльності суспільства і держави.

д. співчуття до пацієнта.

6. Держава згідно з Конституції гарантує всім громадянам реалізацію їх прав у сфері охорони здоров'я шляхом:

а. забезпечення судового захисту.

б. забезпечення безкоштовним лікуванням.

с. прийняття правових норм.

д. створення розгалуженої мережі закладів охорони здоров'я.

7. Кожен громадянин має право на безоплатне отримання у державних та комунальних закладах охорони здоров'я медичної допомоги, до якої належать:

а. екстрена, первинна, спеціалізована, паліативна.

б. первинна, вторинна, третинна медичні допомоги.

с. екстрена медична допомога.

д. екстрена медична допомога, оперативне втручання.

8. Одним з обов'язків громадян у сфері охорони здоров'я є:

- a. дотримуватись правових норм у сфері охорони здоров'я.
- b. поважати роботу медичних працівників.
- c. здійснювати оплату за медичні послуги у випадках, встановлених законодавством.
- d. у передбачених законодавством випадках проходити профілактичні медичні огляди і робити щеплення.

9. Систему стандартів у сфері охорони здоров'я складають:

- a. накази Міністерства охорони здоров'я України.
- b. державні соціальні нормативи та галузеві стандарти.
- c. європейські стандарти.
- d. медичні стандарти, визнані Європейським судом з прав людини.

10. Одним з галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я є:

- a. державний соціальний норматив.
- b. клінічний протокол.
- c. європейський формуляр.
- d. протокол надання екстреної допомоги.

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Європейська соціальна хартія (переглянута). Страсбург, 03 травня 1996 року. Ратифіковано із заявами Законом № 137-V від 14.09.2006 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
3. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. (Європейська конвенція з прав людини). Рим, 4.XI.1950. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, прийнятий 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
6. Статут Всесвітньої організації охорони здоров'я, прийнятий 19 липня 1946 р. URL: https://zakon.cc/law/document/read/995_599
7. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
8. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 19 листопада 1992 року, № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
9. Про систему громадського здоров'я: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від від 06.09.2022 № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>
10. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності: підручник/ за ред. Б.В. Михайличенко, В.Ф. Москаленка. 4-те вид. виправ. Київ: ВСВ "Медицина", 2017. 496 с.
11. Сенюта І. Медичне право: право людини на охорону здоров'я: монографія. Львів: Астролябія, 2007.
12. Сенюта І. Договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій: окремі штрихи до «нормативного портрету». *Український медичний часопис*. Online. 28.05.2018. URL: <https://umj.com.ua/uk/publikatsia-125801-dogovir-pro-medichne-obslugovuvannya-naselennya-za-programoyu-medichnih-garantij-okremi-shtrihi-do-normativnogo-portretu>
13. Сенюта І. Підстави виникнення правовідносин у сфері надання медичної допомоги: деякі аспекти. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. Серія «Право». 2018. Вип. № 50. Том 1. С. 107-110.

14. Стеценко С.Г., Галай В.О. Медичне право України (реалізація та захист прав пацієнтів): монографія. Київ: Атіка, 2010. 168 с.

15. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. Медичне право України: підручник / за заг. ред. С.Г. Стеценка. Київ: Всеукраїнська асоціація видавців “Правова єдність”, 2008. 507 с.

16. Сучасне українське медичне право: монографія / за заг. ред. С.Г. Стеценка. Київ: Атіка, 2010. 496 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua/
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nplu.org/>
5. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>

Семінарське заняття 2. Пацієнт у системі охорони здоров'я.

Теоретичні питання

1. Загальна характеристика прав і обов'язків пацієнтів та гарантії їх здійснення.
2. Права законних представників за законодавством України.
3. Способи захисту прав пацієнтів в сфері охорони здоров'я.

Контрольні питання:

1. Якими правами наділені члени сім'ї пацієнта, який перебуває в відділенні інтенсивної терапії.
2. Проаналізуйте суть права пацієнта, який перебуває на стаціонарному лікуванні в закладі охорони здоров'я, на допуск до нього членів сім'ї та щодо отримання медичної інформації про пацієнта.
3. Розкрийте зміст обов'язку пацієнта виконувати медичні приписи лікуючого лікаря та правові наслідки його невиконання.
4. Висвітліть суть права пацієнта на вільний вибір лікаря.
5. Проаналізуйте основні підходи до визначення моменту початку життя людини.
6. Дайте визначення поняття «евтаназія» і назвіть її класифікаційні види.
7. Зазначте, якими міжнародними законодавчими актами регулюється правовий статус пацієнта
8. Перерахуйте права пацієнта, який перебуває на стаціонарному лікуванні.

Задачі:

1. Громадянин А. 50-ти років, приїхавши до родичів в гості, захворів, звернувся в зв'язку з хворобою у дільничну поліклініку. Йому відмовили в обслуговуванні, мотивуючи це тим, що він за даною адресою не зареєстрований. Дайте правову оцінку діям працівників поліклініки?

2. 68-річний Святослав Переховський перебував в лікарні з діагнозом «рак горла». Пацієнт потерпав від сильних болів. Знеболюючі та інші препарати не допомагали. Він почав просити лікарів вколоти ліки, щоб він не прокинувся більше. Лікар провів штучне припинення життєдіяльності (евтаназію), посилаючись на те, що пацієнт вже невиліковний і жити йому залишилось недовго. Яке право у галузі охорони здоров'я порушене в цьому випадку з боку лікарів?

3.23 річний Микола Фекович звернувся за медичною допомогою до лікаря-стоматолога приватної клініки з приводу сильного болю у зубі. Лікар, оглянувши ротову порожнину та зуб, на біль у якому скаржився пацієнт, вирішив, що зважаючи на висловлені пацієнтом симптоми, необхідно провести лікування, попередньо зробивши анестезію (обезболення). Тому лікар одразу ж, не пояснюючи нічого пацієнтові, зробив ін'єкцію у щелепу, після чого стан пацієнта раптово погіршився і в нього стався анафілактичний шок. Як виявилось пізніше, у пацієнта була алергія на обезболюючі лікарські засоби, які лікар ін'єкційно ввів у його організм. Лікар не розуміючи, що відбувається побіг кликати інших лікарів. За цей час хлопець помер. Оцініть ситуацію. Надайте правову оцінку.

4. Знайти інформацію в мережевому просторі, що стосується порушення прав пацієнтів, надати правову оцінку.

Тести:

1. До міжнародних документів, що встановлюють права пацієнтів відноситься:

- a. Римський Статут.
- b. Європейська хартія прав пацієнтів.
- c. Конвенція у сфері охорони здоров'я.
- d. Медична Конвенція.

1. Чи відбувається факт порушення права на життя за практикою Європейського суду з прав людини у випадку, коли влада ризикує життям людини відмовляючи у лікуванні, що має бути доступним взагалі кожному:

- a. так, відбувається.
- b. так, відбувається, окрім випадків встановлених законодавством країни.

- c. так, відбувається, окрім випадків воєнних конфліктів.
- d. порушення права на життя не відбувається.

2. Пацієнт - це:

- a. фізична особа, яка звернулася за медичною допомогою та/або якій надається така допомога.
- b. фізична або юридична особа, яка звернулася за медичною допомогою та/або якій надається така допомога.
- c. особа, яка потребує медичної допомоги.
- d. громадянин, якому надається медична допомога.

3. До прав пацієнта, встановлених Законом України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я», відноситься:

- a. право на заміну лікаря.
- b. право на безоплатні лікарські засоби.
- c. право на державне фінансування лікування.
- d. право на адвоката у медичній сфері.

4. До обов'язків пацієнта, встановлених Законом України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я», відноситься:

- a. слідувати лікарським настановам.
- b. відноситись з повагою до інших пацієнтів.
- c. піклуватися про своє здоров'я та дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян.
- d. поважати лікаря.

5. Відповідно до Цивільного кодексу України під представництвом розуміють:

- a. відносини представника, який отримує права та обов'язки від особи, яку представляє.
- b. комплекс прав та обов'язків між представником та особою, яку вона представляє.
- c. правовідношення, у якому одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчиняти певні дії від імені другої сторони, яку вона представляє.
- d. у Цивільному кодексі відсутнє визначення представництва.

6. До прав законного представника пацієнта належить:

- a. отримання медичних послуг замість особи, інтереси якої вона представляє.
- b. подання документів до медичного закладу, що містять завідомо неправдиві відомості.
- c. вільний вибір лікаря.
- d. вчиняти дії всупереч інтересів особи, яку вона представляє.

7. До обов'язків представника пацієнта відноситься :

- a. не починати дій, здатних порушити права медичних працівників та інших пацієнтів.
- b. поважати роботу медичних працівників.
- c. здійснювати оплату за медичні послуги у випадках, встановлених законодавством.
- d. у передбачених законодавством випадках проходити профілактичні медичні огляди і робити щеплення.

8. До позасудового механізму можна віднести такі способи захисту прав:

- a. звернення до посадової особи медичного закладу.
- b. подання позовної заяви до суду.

- c. звернення до органу із захисту прав споживачів.
- d. звернення до засобів масової інформації.

9. До судового механізму можна віднести:

- a. звернення до органу із захисту прав споживачів.
- b. звернення до засобів масової інформації.
- c. подання позовної заяви до суду.
- d. звернення до посадової особи медичного закладу

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Декларація про еутаназію. Прийнята 39-ю Всесвітньою медичною асоціацією, Мадрид, Іспанія, жовтень 1987 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину. Рада Європи, Ов'єдо, 4 квітня 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_334#Text
3. Міжнародний Кодекс медичної етики. Прийнятий 3-ою Генеральною асамблеєю ВМА, жовтень 1949 р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/140842_140842
4. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 19 листопада 1992 року, № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
6. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності: підручник/ за ред. Б.В. Михайличенко, В.Ф. Москаленка. 4-те вид. виправ. Київ: ВСВ "Медицина", 2017. 496 с.

7. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. Медичне право України: підручник / за заг. ред. С.Г. Стеценка. Київ: Всеукраїнська асоціація видавців “Правова єдність”, 2008. 507 с.

8. Сучасне українське медичне право: монографія / за заг. ред. С.Г. Стеценка. Київ: Атіка, 2010. 496 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua/
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nplu.org/>
5. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>
6. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: www.reyestr.court.gov.ua

Семінарське заняття 3. Права та обов'язки медичних працівників. Охорона праці та здоров'я медичних працівників.

Теоретичні питання

1. Права та обов'язки медичних працівників за законодавством України.
2. Захист прав медичних працівників під час виконання професійних обов'язків: практичні рекомендації.
3. Правові питання охорони праці медичних працівників.

Ситуаційні задачі

Задача № 1

Проаналізуйте перелік основних прав медичних працівників, зафіксованих у міжнародних нормативних актах, перелік прав медичних працівників, закріплених у законодавстві України. Оцініть розбіжності.

Задача № 2

Підготуйте заяву (на ім'я керівника закладу) про відмову від подальшого ведення пацієнта у зв'язку з тим, що той не виконує медичних приписів чи правила внутрішнього розпорядку надавача медичних послуг.

Тести:

1. Права медичних працівників закріплені в:
 - a. Кримінальному кодексі України.
 - b. Загальній декларації прав людини.
 - c. Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
 - d. Медичному кодексі України.

2. Право на відмову від подальшого ведення пацієнта закріплено в:
 - a. Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
 - b. Медичному кодексі України.
 - c. Правилах ведення пацієнта, затверджених наказом МОЗ.
 - d. Законі України «Про інформацію».

3. У якому випадку лікар має право відмовитися від подальшого ведення пацієнта:
 - a. якщо останній не виконує медичних приписів.
 - b. якщо останній не виконує правил внутрішнього розпорядку закладу охорони здоров'я.
 - c. у випадках «а» або «b» за умови, що це не загрожуватиме життю хворого і здоров'ю населення.
 - d. лікар не має права відмовитись від подальшого ведення пацієнта.

4. Хто має право ознайомлюватись з висновками щодо причин смерті пацієнта:
 - a. члени сім'ї пацієнта.
 - b. друзі пацієнта.

- c. роботодавець пацієнта.
- d. сусіди пацієнта.

5. У яких випадках медична допомога надається без згоди фізичної особи або її батьків (усиновлювачів), опікуна, піклувальника:

- a. за письмовим рішенням лікаря.
- b. за наявності дозволу керівника медичного закладу.
- c. за запитом правоохоронного органу.
- d. у невідкладних випадках, за наявності реальної загрози життю фізичної особи.

6. Медичні і фармацевтичні працівники мають право на обов'язкове страхування за рахунок:

- a. громадської організації.
- b. власних коштів.
- c. благодійної допомоги.
- d. власника закладу охорони здоров'я.

7. Лікарям, строк чергової атестації яких настає у 2021 році, для атестації необхідно подати щонайменше:

- a. 50 балів БПР.
- b. 60 балів БПР.
- c. 70 балів БПР.
- d. 100 балів БПР.

8. Відвідувачі не допускаються до ВІТ у випадку:

- a. гострих проявів інфекційних захворювань.
- b. у стані алкогольного сп'яніння.
- c. у стані наркотичного сп'яніння.
- d. всі відповіді вірні.

9. Медичні працівники зобов'язані безплатно надавати відповідну невідкладну медичну допомогу громадянам у разі:

- a. вимоги пацієнта.
- b. у будь-якому випадку.
- c. нещасного випадку та в інших екстремальних ситуаціях.
- d. за адвокатським запитом.

10. Чи зобов'язаний медичний працівник надати пацієнтові в доступній формі інформацію про прогноз можливого розвитку захворювання, у тому числі наявність ризику для життя і здоров'я:

- a. так.
- b. ні.
- c. так, у разі наявності судового рішення.
- d. так, у разі наявності письмового дозволу прокурора.

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Європейська соціальна хартія (переглянута). Страсбург, 03 травня 1996 року. Ратифіковано із заявами Законом № 137-V від 14.09.2006 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
3. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. (Європейська конвенція з прав людини). Рим, 4.XI.1950. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, прийнятий 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
6. Статут Всесвітньої організації охорони здоров'я, прийнятий 19 липня 1946 р. URL: https://zakon.cc/law/document/read/995_599
7. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

8. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 19 листопада 1992 року, № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
9. Про систему громадського здоров'я: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від від 06.09.2022 № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>
10. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності: підручник/ за ред. Б.В. Михайличенко, В.Ф. Москаленка. 4-те вид. виправ. Київ: ВСВ "Медицина", 2017. 496 с.
11. Охорона праці в медичній галузі: навчально-методичний посібник/ О.П. Яворський та ін. 2-ге вид, випр. Київ: ВСВ "Медицина", 2017. 208 с.
12. Сенюта І. Медичне право: право людини на охорону здоров'я: монографія. Львів: Астролябія, 2007.
13. Сенюта І. Договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій: окремі штрихи до «нормативного портрету». *Український медичний часопис*. Online. 28.05.2018. URL: <https://umj.com.ua/uk/publikatsia-125801-dogovir-pro-medichne-obslugovuvannya-naseleण्या-za-programoyu-medichnih-garantij-okremi-shtrihi-do-normativnogo-portretu>
14. Сенюта І. Підстави виникнення правовідносин у сфері надання медичної допомоги: деякі аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. Вип. № 50. Том 1. С. 107-110.
15. Стеценко С.Г., Галай В.О. Медичне право України (реалізація та захист прав пацієнтів): монографія. Київ: Атіка, 2010. 168 с.
16. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. Медичне право України: підручник / за заг. ред. С.Г. Стеценка. Київ: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. 507 с.
17. Сучасне українське медичне право: монографія / за заг. ред. С.Г. Стеценка. Київ: Атіка, 2010. 496 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua/
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nplu.org/>
5. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>

Семінарське заняття 4. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Теоретичні питання

1. Проблеми штучного запліднення і сурогатного материнства.
2. Правове регулювання медичної генетики.
3. Актуальні етико-правові питання клонування.

Контрольні питання:

1. Особливості застосування сурогатного материнства для іноземців.
2. Правові аспекти договору сурогатного материнства.
3. Правові засади донації репродуктивних клітин.
4. Особливості правового регулювання медичної генетики.

Теми для доповідей та рефератів:

1. Правові проблеми абортів.
2. Договір про сурогатне материнство: переваги та недоліки.
3. Умови правомірності застосування методів стерилізації.
4. Правові питання зміни (корекції) статевої належності

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Декларація Організації Об'єднаних Націй про клонування людини. Прийнята резолюцією 59/280 Генеральної Асамблеї 8 березня 2005 р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/262494_262559
2. Додатковий протокол до Конвенції про захист прав і гідності людини у зв'язку з використанням досягнень біології та медицини, що стосуються заборони клонування людських істот 1998 р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/197918_197983
3. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Сімейний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 10 січня 2002 року, № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
5. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 19 листопада 1992 року, № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
7. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні: Наказ МОЗ від 09.09.2013 № 787
8. Майданик Н.І. Репродуктивні права. Сурогатне материнство: навчально-практичний посібник. Київ: Алерта, 2013. 47 с. (Курс медичного права)
9. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності: підручник/ за ред. Б.В. Михайличенко, В.Ф. Москаленка. 4-те вид. виправ. Київ: ВСВ "Медицина", 2017. 496 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua/

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nplu.org/>
5. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>

Семінарське заняття 5. Правове регулювання трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини

Теоретичні питання

1. Загальні принципи правового регулювання трансплантології.
2. Сучасна нормативно-правова база трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини.
3. Основні проблеми і шляхи їх вирішення у сфері донорства.

Контрольні питання

1. Назвіть та охарактеризуйте принципи правового регулювання пересадки органів та інших анатомічних матеріалів людини.
2. Проаналізуйте Основи законодавства України про охорону здоров'я громадян у рамках питань трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини.
3. Назвіть порядок трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини.
4. Назвіть умови, які необхідні для вилучення органів та інших анатомічних матеріалів у живого донора для трансплантації.
5. Надайте характеристику посмертного донорства.
6. Які нормативні документи складають нормативно-правову базу трансплантології в Україні?

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Декларація стосовно трансплантації людських органів. Прийнята 39-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Мадрид, Іспанія, жовтень 1987 р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/157774_157774
2. Положення про торгівлю живими органами. Прийнято 37-ю Всесвітньою медичною асамблеєю, Брюссель, Бельгія, жовтень 1985 р.
3. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 19 листопада 1992 року, № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
6. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: Закон України від 17.05.2018 № № 2427-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2427-19#Text>
7. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності: підручник/ за ред. Б.В. Михайличенко, В.Ф. Москаленка. 4-те вид. виправ. Київ: ВСВ "Медицина", 2017. 496 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua/
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nplu.org/>

5. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>

Семінарське заняття 6 Правове регулювання інституту лікарської таємниці.

Теоретичні питання

1. Поняття та медико-правове значення лікарської таємниці.
2. Правове регулювання інституту лікарської таємниці.
3. Правомірність розголошення лікарської таємниці.

Контрольні питання:

1. Яку інформацію і за яких обставин може розголошувати лікар?
2. В яких нормативно-правових актах закріплено право на надання інформації про пацієнта?
3. Який вид відповідальності передбачений за розголошення лікарської таємниці.
4. В зв'язку з відкриттям нової лікарні було запрошено велику кількість публічних осіб. Журналісти брали інтерв'ю в пацієнтів та лікарів, були присутнім під час різних медичних маніпуляцій та фіксували це все на відеокамеру та фотоапарат. Через один місяць на місцевому телебаченні вийшов сюжет про дану лікарню, розповіді лікарів про успішне лікування пацієнтів, яких вони лікували.
Чи були порушені права пацієнтів? Чи було порушено «лікарську таємницю»? Відповідь обґрунтуйте.

Тести:

1. Правова регламентація забезпечення лікарської таємниці закріплена:
 - a. Кримінальний кодекс України.
 - b. Загальна декларація прав людини.

- c. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
- d. Медичний кодекс України.

2. До основних суб'єктів збереження лікарської таємниці відносяться:

- a. Пацієнти.
- b. Законні представники.
- c. Молодший медичний персонал (санітари, няньки).
- d. Адвокати.

3. Відповідно до норм Цивільного кодексу України право на таємницю про стан здоров'я має:

- a. юридична особа.
- b. фізична особа.
- c. установа.
- d. організація.

4. Відповідальність за розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини встановлена:

- a. Кримінальним процесуальним кодексом України.
- b. Кодексом України про адміністративні правопорушення.
- c. Цивільним кодексом України.
- d. Кримінальним кодексом України.

5. Яку відповідальність передбачено в Україні за незаконне розголошення лікарської таємниці, що спричинило тяжкі наслідки:

- a. адміністративну.
- b. дисциплінарну.
- c. кримінальну.
- d. відсутня відповідальність.

6. Вся інформація про пацієнта, яка стала відома медичному працівнику або іншій особі у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків є:

- a. об'єктом адвокатської таємниці.
- b. об'єктом таємниці сповіді.
- c. об'єктом державної таємниці.
- d. об'єктом лікарської таємниці.

7. Одним з випадків за яких медична таємниця може бути розголошена є:

- a. прийняття рішення про розголошення інформації медичним працівником.
- b. якщо пацієнт надає згоду на поширення такої інформації.
- c. прийняття рішення про розголошення інформації керівником медичного закладу.
- d. отримання запиту від міського голови.

8. У яких випадках правоохоронним органам можна надавати відомості про лікування пацієнта в наркологічному закладі:

- a. у разі притягнення такого пацієнта до кримінальної або адміністративної відповідальності.
- b. на письмовий запит, підписаний керівником правоохоронного органу.
- c. на усний запит службової особи правоохоронного органу.
- d. такі відомості заборонено надавати.

9. У яких випадках медичний працівник зобов'язаний віддати пацієнту назавжди оригінали первинної медичної документації:

- a. за усною вимогою пацієнта.
- b. за письмовою вимогою пацієнта.

- с. такий обов'язок не встановлений нормативно-правовими актами в Україні.
- d. за адвокатським запитом.

10. Чи мають право наречені бути взаємно обізнані про стан здоров'я один одного:

- a. так.
- b. ні.
- с. так, у разі наявності судового рішення.
- d. так, у разі наявності письмового дозволу прокурора.

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Сімейний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 10 січня 2002 року, № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
3. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 19 листопада 1992 року, № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
5. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
6. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності: підручник/ за ред. Б.В. Михайличенко, В.Ф. Москаленка. 4-те вид. виправ. Київ: ВСВ "Медицина", 2017. 496 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua/
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nplu.org/>
5. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>
4. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: www.reyestr.court.gov.ua

Семінарське заняття 7. Медико-правова оцінка несприятливих результатів лікування хворих

Теоретичні питання

1. Визначення, актуальність і основні причини виникнення ятрогеній.
2. Класифікація ятрогеній, місце ятрогенної патології в структурі несприятливих результатів медичних втручань.
3. Лікарська помилка. Нещасний випадок .

Практична робота

Підготувати позовну заяву про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої наданням медичних стоматологічних послуг.

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кодекс законів про працю України, прийнятий Верховною Радою України 10 грудня 1971 року № 322а-08. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
4. Сімейний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 10 січня 2002 року, № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
5. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 19 листопада 1992 року, № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
7. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності: підручник/ за ред. Б.В. Михайличенко, В.Ф. Москаленка. 4-те вид. виправ. Київ: ВСВ "Медицина", 2017. 496 с.
8. Сенюта І. Медичне право: право людини на охорону здоров'я: монографія. Львів: Астролябія, 2007.
9. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. Медичне право України: підручник / за заг. ред. С.Г. Стеценка. Київ: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. 507 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua/

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nplu.org/>
5. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>
4. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: www.reyestr.court.gov.ua

ДОДАТКИ

3.1 Перелік тем для підготовки Індивідуальної роботи студента.

1. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я.
2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я.
3. Зарубіжний досвід системи охорони здоров'я.
4. Загальна характеристика законодавства України у сфері охорони здоров'я
5. Тенденції розвитку й удосконалення нормативно-правової бази у сфері охорони здоров'я.
6. Пацієнт та його правовий статус. Правовий статус законних представників
7. Медичний працівник та його правовий статус
8. Механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин
9. Поняття та види дефектів надання медичної допомоги
10. Господарська діяльність у сфері охорони здоров'я
11. Страхування у сфері охорони здоров'я
12. Договір про надання медичних послуг: поняття, загальна характеристика та особливості.

13. Роль і значення медичної етики і деонтології у регулюванні медичної практики
14. Правове регулювання надання психіатричної допомоги
15. Юридичні аспекти профілактики та лікування інфекційних хвороб, ВІЛ/СНІДу, туберкульозу
16. Інтелектуальна власність у сфері охорони здоров'я
17. Корупція і службові злочини у сфері охорони здоров'я
18. Правове регулювання телемедичних послуг
19. Правовий статус закладу охорони здоров'я
20. Приватна медична практика: організаційно-правові аспекти
21. Організаційно-правові основи експертизи якості медичної допомоги
22. Конституційне регулювання права людини на охорону здоров'я в Україні
23. Основні принципи охорони здоров'я в Україні.
24. Медичні правовідносини та їх склад
25. Характеристика суб'єктів медичних правовідносин
26. Класифікація прав і обов'язків суб'єктів медичних правовідносин
27. Цивільна правоздатність та дієздатність суб'єктів медичних правовідносин
28. Правове регулювання трансплантації і донорства в Україні
29. Законодавче забезпечення організації діяльності державної санітарно-епідеміологічної служби
30. Правове регулювання діяльності з наркотичними засобами та психотропними речовинами і прекурсорами
31. Правове регулювання діяльності з планування сім'ї та репродукції людини в Україні
32. Правомірність розголошення таємниці про стан здоров'я особи
33. Державне управління охороною здоров'я в Україні
34. Предмет та джерела медичного законодавства
35. Професійні права медичних і фармацевтичних працівників
36. Професійні обов'язки медичних і фармацевтичних працівників
37. Право на життя і медична діяльність: питання співвідношення

38. Нещасний випадок та лікарська помилка: співвідношення понять
39. Правове регулювання проведення медико-біологічних експериментів в Україні
40. Порядок обробки персональних даних у закладах охорони здоров'я
41. Правова регламентація забезпечення населення лікарськими засобами
42. Правове регулювання діяльності з наркотичними засобами та психотропними речовинами і прекурсорами
43. Правове регулювання нетрадиційної медицини в Україні.
44. Правова регламентація естетичної медицини.
45. Телемедицина - як нова форма надання медичної допомоги та послуг

3.2 Орієнтовний перелік питань на екзамен з навчальної дисципліни «Основи медичного права»

1. Предмет і методи медичного права.
2. Медичні правовідносини: поняття, види, склад.
3. Система і джерела медичного права.
4. Медичне право як навчальна дисципліна.
5. Медичне право як галузь науки.
6. Рівні соціального регулювання медичної діяльності.
7. Роль і значення лікарської етики і деонтології в загальній структурі соціального регулювання медичної діяльності.
8. Біоетика як комплексна наука, що займається питаннями медицини в ракурсі захисту прав людини.
9. Історико-правовий огляд нормативного регулювання охорони здоров'я.
10. Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку.
11. Загальна структура і класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я.

12. Права людини і окремих груп населення у галузі охорони здоров'я.
13. Поняття пацієнта та його права.
14. Права пацієнтів в окремих напрямках медичної діяльності.
15. Загальні організаційно-правові питання інформованої згоди.
16. Критерії правомірності інформованої згоди.
17. Форми відображення інформованої згоди.
18. Юридичний конфлікт як підстава для захисту прав пацієнтів.
19. Досудовий рівень захисту прав пацієнтів.
20. Судовий рівень захисту прав пацієнтів.
21. Визначення і медико-правова значущість лікарської таємниці. Нормативно-правова база збереження лікарської таємниці.
22. Суб'єкти збереження і об'єкт лікарської таємниці.
23. Правомірність розголошування лікарської таємниці.
24. Управління у сфері охорони здоров'я.
25. Види лікувально-профілактичної допомоги населенню.
26. Основні напрями удосконалення організації охорони здоров'я.
27. Державний контроль і нагляд у сфері охорони здоров'я.
28. Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників.
29. Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів.
30. Цивільно-правова відповідальність лікувально-профілактичних установ.
31. Адміністративна і дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
32. Право на життя і медична діяльність: питання співвідношення.
33. Виникнення права на життя людини.
34. Правові проблеми абортів.
35. Евтаназія.
36. Експертиза тимчасової непрацездатності.
37. Медико-соціальна експертиза.
38. Військово-лікарська експертиза.

39. Судово-медична і судово-психіатрична експертиза.
40. Загальні принципи правового регулювання трансплантології.
41. Сучасна нормативно-правова база трансплантації органів і тканин людини.
42. Основні проблеми і шляхи їх вирішення у сфері донорства.
43. Загальні питання юридичного забезпечення психіатрії.
44. Види і порядок надання психіатричної допомоги.
45. Проблеми штучного запліднення і сурогатного материнства.
46. Правове регулювання медичної генетики.
47. Актуальні етико-правові питання клонування.
48. Сучасна нормативно-правова база України з питань проведення медичних (клінічних) експериментів.
49. Умови правомірності проведення медичних експериментів за участю людини.
50. Юридична оцінка несприятливих результатів лікування хворих.
51. Лікарські помилки.
52. Нещасні випадки.
53. Проведення експертизи дефектів надання медичної допомоги.
54. Визначення, актуальність і основні причини виникнення ятрогеній.
55. Класифікація ятрогеній, місце ятрогенної патології в структурі несприятливих результатів медичних втручань.
56. Ключові правові проблеми ятрогеній і пошук шляхів їх вирішення.